

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Electionibus. Consilium XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

opinionem eligi poterat; qui error, etiam si per omnia probabilis non sit, scientiam tamen excludit. 8. Ideoque recte dici potest, propter nullitatem actus postulationis, praesertim in casu dubio & controverso, non devolui potestatem providendi ad superiorem, quia id iure cautum non invenitur, d. c. *Cum in cunctis*: sed vel tolerandus fuit error, & postulatio ex commissione duarum formarum pro electione accipienda: quia per postulationem pervenitur ad electionem, *Gloss. in d. v. privare*; ut confirmatio accommodetur ei, quod confirmabile fuit, propter personam sic postulatam idoneam qualitatem, excepta sola dubitatione de ordinibus nondum susceptis: vel si tolerandus non fuit, remittenda fuit potestas eligendi ad Capitulum, cuius nulla argui potuit mala fides, aut negligentia; non enim praesat impedimentum, quod de iure non fortitur effectum. Atque ita eleganter decidit Boerius, *decis. 70.* & consulendo respondit Ludovicus Romanus, *consil. 483. Dubitatur*, faciendo praesuppositum, quasi in nudis finibus postulationis res ibi constitisset, & praesentatio non intervenisset. Sed nec eo respeximus, quasi hic fuerit per unam partem Canonicorum delecta via electionis, per aliam postulationis, in quo inter cetera fundamentum sui responsi fundat Romanus; id enim magis adversatur Domino Lamberto: sed quasi sola postulatio mixto illo modo facta & iure comprobata, ab omnibus etiam facta fuerit, ad impediendam praesentam devolutionem ad Dominum Reverendissimum. Sanè quod de exemptione prius respondimus, facti magis, quam juris questionem habere videtur; quando nunc nobis proponitur eam non esse, veremur tamen ob veterem possessionem secundariorum Ecclesiarum patriae Leodiensis, ne id satis tutum non sit.

De Electionibus.

SYMMARIUM.

Electio non qualificati.

1. 4. *Personae habilitas & capacitas requiritur tempore actus.*
2. *Impuberis testamentum non valet.*
3. *Qualitas beneficii observanda.*
4. *Licentiatum non usurpat privilegia doctoris.*
5. *Regulare beneficium obtineri non potest ab eo, qui actu non est regularis.*
6. *Consuetudo mala observanda non est.*
7. *Electio condicionalis & incerta non valet.*
8. *Dummodò particula an modum an conditionem faciat.*
9. *Electio scilicet indignum privatur ea vice potestate eligendi.*
10. *Electio unius quando sufficiat.*

CONSILIVM XVIII.

IN erectione Episcopatus Namurcensis Sanctissimus Dominus noster Papa in Cathedra-li ejusdem Episcopatus Ecclesiae, tres inter *Consil. Wamef. Tom. I.*

alias crexit & instituit dignitates, Archidiaconatum videlicet, Archipresbyteratum, & Penitentiarium: voluitque, quod ex omnibus Canonicis & praebendis ejusdem Ecclesiae Namurcensis novem, cum illas vacare contingeret, tribus Magistris aut Licentiatum Decretorum, & tribus alijs nobilibus dictae diocesis, etiam in iure vel Theologia saltem gradu Licentiatum in famosa quapiam Universitate studij generalis promotis, ordine praemisso servato, in perpetuum concedi & assignari debeant; quodq; ad sex priores tam nobiles, quam alij non nobiles, ut praefertur tamen qualificati, ad reliquas vero tres nulli nisi nobiles & graduati, ut praefertur, assumi possint: & Archidiaconus ad Archidiaconatum, Archipresbyter ad Archipresbyteratum, & Penitentiarius ad Penitentiarium ad nominationem solius Episcopi ex dictis novem graduatis assumi possint: & deinde futuris temporibus, quoties aliquem ex dictis novem reservatis Canonicis vacare contingeret, ad electionem Episcopi & aliorum graduatorum superstitum conferrentur; Ita ut in huiusmodi electione, Episcopi suffragium non plus iuris aut momenti habeat, quam unusquisque graduatorum, nisi vocum paritate occurrente; in quo iterum Episcopi suffragium hanc vocum paritatem dirimet. Contigit autem, quod ultima mensis Martij proximè praecedentis anni octuagesimi quinti ex hoc saeculo decesserit Dominus & Magister Ioannes Galotus, unus ex dictis Canonicis in Theologia graduatis, & in dicta Ecclesia Penitentiarius, & sic ejus Canonicatu & praebendâ vacantibus, constituto prius die electionis ad secundam mensis Augusti, eoque die ad sextam diem proximè sequentis Augusti prorogato, praefati Reverendissimus Episcopus & reliqui octo graduati superstites, sexta mensis Septembris procedente ad electionem novi Canonici, in locum dicti Magistri Ioannis per viam scrutinij, sua vota secreto singuli tunc deputatis scrutatoribus retulerunt, & publicato scrutinio compertum est, quod praefatus Reverendissimus Episcopus & cum eo duo alij elegerint Dominum & Magistrum Nicolaum Cousin, Sacrae Theologiae Licentiatum; duo vero alij elegerint Magistrum Thomam Loups; reliqui quatuor graduati elegerint & postularint Dominum & Magistrum Aegidium Bosman, Curatum de Iamoda, dummodò se qualificatum reddat infra terminum juris per Canones praefixum, habeatque qualitates juxta praescriptum bullae erectionis dicti Episcopatus Namurcensis requisitas pro huiusmodi Canonicatu obtinendo. Quâ electione sic secreto factâ, & nondum publicatâ, praefati scrutatores videntes eligentium hanc discordiam, interrogaverunt eligentes, an vellent minorem eligentium numerum accedere majori: qui omnes unanimiter responderunt, quod sic: excepto solo Reverendissimo Domino Episcopo, qui dixit se in hoc consentire, dummodò is, qui exceder in votis, habeat qualitates, juxta praescriptum bullae erectionis Episcopatus Namurcensis requisitas. Publicatione autem factâ, scrutatores, votis singulorum recollectis, & addito minore numero majori, per organum Notarij declaraverunt, in Canonicum dictae Ecclesiae, in locum dicti defuncti Domini & Magistri Ioannis electum & postulatam esse Dominum & Magistrum Aegidium. Quo facto, dictus Reverendissimus Episcopus declaravit, se non velle

D 2

nec

nec intendere, illam electionem approbare, tamquam factam contra tenorem bullæ prædictæ. Ob quam causam idem præfatus Reverendissimus Dominus Episcopus, existimans unius etiam electionem factam de persona idonea, prævalere electioni aliorum in votis excedentium; de persona non qualificata, suo & aliorum, qui præfatum Dominum Nicolaum elegerunt, nominibus, eidem Domino Nicolao de dictis Canonatu & præbenda cum Pœnitentiaria prædicta providit, eisdemque illi contulit; literis huiusmodi provisionis & collationis, nec non requisitionis ad Dominos Præpositum, Decanum, & Canonicos dictæ Ecclesiæ expeditis: ad quas tamen requisitionis literas præfatus Decanus recusavit dictum Magistrum Nicolaum ad possessionem huiusmodi Canonatus & præbendæ admittere: cujus recusatione attentâ, idem præfatus Dominus Nicolaus, per suum ad hoc constitutum procuratorem, curavit sibi per Notarium tradi prædictorum Canonatus & præbendæ possessionem juris: alij verò graduati decreverunt præfato Domino Agidio literas provisionis, cum intertione clausulæ, *dimmodo se qualificatum reddat, iuxta præscriptum bullæ & Canonum*. Ocasione hujus contentions orta lite & controversiâ materiâ inter præfatos Dominos Præpositum, Archidiaconum, & alios graduatos Canonicos ex una; & Reverendissimum Dominum Episcopum partibus ex altera; illis præfato Domino Agidio, isto dicto Domino Nicolao accedentibus, re ad assumptos arbitros ex compromisso delata, & coram illis causa instructa, ad calculum ferende sententiæ perducta. Queritur, utrius electio hic prævalere & confirmari debeat; an Domini Agidij ex majore eligentium numero; an vero Domini Nicolai à paucioribus, & in effectû à solo Reverendissimo Domino Episcopo electi?

Visis his, quæ proponuntur, excussis quoque actis hujus compromissi, nobis videtur, quod causa Domini & Magistri Nicolai longè potior sit. Et primum quidem ex eo, quod Dominus Nicolaus tempore hujus electionis capax fuerit hujus Canonatus; ob id, quod tempore hujus electionis, & ante illam requisitam, ad obtinendum hunc Canonatum, qualitatem perfectam habuerit, hoc est, Licentiatum in S. Theologia formaliter & legitime creatum, ideoque idoneus & dignus ad illud obtinendum fuerit; neque ejus personæ ad constituendam in ea incapacitatem hujus Canonatus, quicquam ex adverso objicitur: at verò tempore ejusdem hujus electionis, præfatus Dominus Agidius hanc requisitam qualitatem Doctoratus vel Licentiatûræ in Theologia minime habuit; & ne quidem adhuc alios inferiores promotionum gradus, sine quibus ad dictum Licentiatûræ gradum promoveri non poterat: quippe Baccalaureus Theologiæ creatus est Lovanii primum in fine Octobris tunc sequentis, Licentiæ gradum postea sub finem Januarij Duaci adeptus: unde manifestum fit, dictum Dominum Agidium tempore electionis non fuisse qualificatum, secundum qualitatem in erectione & constitutione horum Canonatum requisitam; & sic ad eundem vacantem Canonatum eligi vel postulari non po-

tuisse, tamquam inidoneum & nondum dignum.
* Vbi enim certa qualitas in quocumque actu aut circa quancumque personam ad illam habilitandam requiritur, illa nisi adit & concurrat, impedit actus explicationem, & personæ capacitatem seu habilitatem, l. *Nec ignorat* & ibi Bart. & Bald. c. *Qui accusi non poss.* l. *Si queramus De testam.* & quidem nisi adit tempore, quo actus explicatur: ut nihil sufficiat in tempore actus deficientem qualitatem postea supervenire. Annexio enim seu requisitio certæ qualitatis, ad actus perfectionem, non vero illius aptitudinem pertinet, Panor. in c. *Cum in cunctis* §. *fin. num. 6. de elect.* † Vnde est, quod cum ad testamenti factionem requiratur in testante idonea qualitas ætatis quatuordecim annorum seu qualitas pubertatis, l. *Qua ætate De testam.* ad hoc, ut testamentum à testatore conditum valeat, non sufficiat illum pubertati esse proximum, nisi etiam impuberis ætatis ultimum diem attigerit; & sic decimum quartum annum compleverit, d. l. *Qua ætate, in fine*. Vsq; adeo, ut in illud tempus, quo pubes erit, per impubem testamentum rejecta testamenti conditio, nihil magis valeat, l. *Ad testum* §. *i. ff. De testam.* quia lex qualitatem idoneam personæ testantis requirit, & inspicere vult tempus, quo testamentum scribitur, non aliud sequens: sic quod ab impubere conditum testamentum superveniente pubertate, non convalescat propter initium inutile, §. *Præterea vers. nec ad rem instr.* Quibus non est permiff. *facere testam.* Ideoque nec militis sine solemnitate juris conditum testamentum, jure militari valet, nisi etiam à militante confectum sit, l. *Tenus de milit. testam.* etiam si tunc id fecit, cum ad militiam electus erat, & in proximo erat, ut in numeris refertur, l. *Ex eo tempore ff. de milit. testam.* Vnde est, quod cum ad obtinendum quodcumque Ecclesiasticum beneficium, requiritur certa & definita in eo, cui providendum est, ætas, eam tunc adesse oporteat, nec sufficiat illam in propinquo esse, aut paulò post supervenire, c. *Si eo tempore De rescript. lib. 6. Panor. in c. Dudum n. 8. de elect.* † Et cum Canon, Papa, vel fundatio beacifij, sacerdoti aut presbytero aliquid defert, ut res effectum habeat, requiritur sacerdotium seu presbyterium eo tempore, *Dec. consil. 129. vno tenui n. 5.* ex regula generali, quod qualitas adjuncta verbo debeat adesse tempore verbi, l. *In delictis* §. *si damnatum ff. De nox. actionib.* † Cum enim qualitas dispositioni aut actui est annexa, non sufficit adesse aptitudinem, Panorm. in c. *Cum in cunctis* §. *interiora De election.* & in c. *Cum accessisset de consue. Barbat. in c. Dilectus de off. legat. n. 19. Calder. consil. 1. de elect.* Vt nec æquum est, ut idem statuatur de eo, qui in via vel accessu seu progressu alicujus rei est, quod de eo statutum est, qui est in illius termino & perfectione, Alberic. in d. l. *Ex eo tempore in fine*. Vnde etiam est, quod huc proximè pertinet, quod quæ Licentiatum vel Doctori specialiter in dispositione juris vel hominis attribuuntur, non possint his accommodari, qui Baccalaurei dumtaxat sunt: ut rectè ex Baldo docet Angelus, in d. l. *Ex eo tempore*; & illum sequitur Ioannes Imolenis: Baccalaureus enim viam tantum ingressus censetur ad Licentiam & Doctoratum, Ioan. de Imola in d. l. *Ex eo tempore*.

Et ita

5 Et ita quidem, ut quamvis aliis cingendus propter vicinitatem & propinquitatem actus sequentis in plerisque pro cincto habeatur, d. d. in l. Filiusfam. ff. de milit. test. Licentiandus tamen aut Doctorandus, quamvis intra breve tempus pro Licentiatu, aut Doctore nullo modo habeatur, nec illorum privilegia usurpare possit: potissimum quod sola temporis ratio hic in consideratione non habeatur, neque illius brevis sufficiat, sed quod propter cinguli, hoc est, promotionis & tituli collationem, requirantur precedentes actus examinationum & disputationum, sine quibus Baccalaureus cingendus dici non potest: possunt enim multa intervenire ne admittatur ad ulteriorem gradum, qui ad inferiorem dumtaxat admissus est, Angel. in d. l. Filiusfam.

Cum igitur praefatus Dominus Agidius tempore huius electionis ne quidem perfecte Baccalaureus Sacrae Theologiae fuerit, nondum ad hoc formatus, sed primum adhuc formandus, & de facto post electionem primum in mense Octobri post hanc electionem formatus, non potest dici fuisse in proxima potentia, ut Licentiatu quoque fieret, nondum in inferiore gradu approbatus: cum aliqui solus etiam formalis Baccalaureus hanc proximam potentiam non faciat, sed ex statutis & observationibus scholarum, requiratur adhuc ulterioris studij definitum tempus, quod hic Dominus Agidius non peregit; sed illud antevertendo, & sic in effectu per saltum, si non gradus, saltem temporis, Licentiae gradum mense Ianuario deinde sequente obtinuerit; non Lovanii, ubi studiis operam dedit, & Baccalaureatum obtinuit, sed Duaci, ubi numquam studuerat, & in cursu promotionis non fuerat; certus quod in anticipatione temporis Lovanii, propter defectum requisiti temporis per illius saltum, hunc gradum obtinere non posset: ita quod proxima potentia adipiscendi requisitum Licentiae gradum in dicto Domino Agidio non fuit tempore huius electionis, nec tunc pro cincto haberi potuerit, qui necdum cingendus erat, nec de eo decretum ut cingeretur, d. l. Filiusfam. ad quod etiam si tunc perfecte pervenisset, nihilo magis capax fuisset, propter vicinam & verosimilem potentiam: non enim sufficit aptitudo ad actum, ubi actus ipse requiritur, Decius d. consil. 129. n. 5. Panor. in d. §. inferiora.

Quod satis agnoscens Dominus Agidius, incapacitatem ex defectu actus seu praesentis requisitae qualitatibus in tempore electionis, illi ex tenore bullae Apostolicae obitare, ad consuetudinis & observationis contrariae praesidium confugit, allegando & proferendo aliquot exempla, non tantum ex vicinis Cathedralibus Ecclesiis, ut Leodiensi, & Ruremundensi, sed etiam in hac eadem Ecclesia Namurcensi, de electionibus illorum, qui requisitam qualitatem hanc gradus Doctoratus & Licentiae non habebant, sed facta fuerunt sub conditione idoneae huius qualitatibus comparandae tempore congruo. Verum quod ad Ruremundensibus & huius Namurcensibus Ecclesiis exempla attinet, ad aliud in proposito non profunt, quam ad detegendum abusum & contraventionem illorum, qui terminos bullae Apostolicae notorie excedentes, ex defectu per illam requisitae qualitatibus, inidoneos

Conf. Wamef. Tom. I.

contra tenorem dictae bullae eligere, & in hoc affectis beneficiis retinere praesumpserunt: ita ut haec res ad exemplum trahi non possit, non magis quam iudicis iniqua & injusta sententia vel decretum, l. Nemo c. de sentent. & irritat. cuius effectum habere solet electio, c. Ut circa De election. lib. 6. Non enim debet attendi quod forte non recte factum est, sed potius quod fieri debuit, l. Sed licet De off. praesid. ¶ Unde est, quod per Pontificem cassetur & irrita declaretur electio ad regularem Ecclesiam seu Prioratum de persona non regulari, c. Nullus de election. lib. 6. etiam si regularis facile tempore electionis possit fieri: imò etiam si in habitu Monachali tunc fuerit, & professionem statim expressam facere possit: non obstante praecedenti observatione, quod saepius vacante eodem Prioratu ad illum etiam saeculares clerici electi fuerint, expressus text. in c. Cum causam De elect. ¶ Ita quod in huiusmodi tam expressa contraventione, consuetudo aliqua constitui non debeat vel possit: non enim sequi, sed penitus eradicare oportet malam consuetudinem, c. Consuetudo 8. dist. Panor. in d. c. Cum causam. n. 4. & quod contra rationem aliquando receptum est, non debet produci ad consequentiam, l. Quod verò ff. De legi. Et quod ab Ecclesia Leodiensi profertur exemplum, rei propositae non potest applicari: quia non probatur, quod in Ecclesia Leodiensi ad obtinendum Canonatum requiratur gradus Doctoratus vel Licentiae tempore collationis seu provisionis, sed ex adverso per certificationem ab eadem Ecclesia acceptam, & in hac lite exhibitam, constat huiusmodi qualitatem gradus requiri dumtaxat ad hoc, ut quis possit venire & admitti ad residentiam: at in proposito requiritur haec gradualis seu promotionalis qualitas ad obtinendum aliquem ex his affectis seu qualificatis praebendis. Unde etiam impertinenter hoc allegatur, quod per bullam electionis Episcopatus Namurcensis transferantur privilegia, quae Ecclesia Leodiensis obtinet: cum enim hac in parte nullum sit aut saltem esse non probetur in Ecclesia Leodiensi privilegium, quod beneficia ex certa qualitate qualificata, & qualificatis personis affecta, possint conferri actu non qualificatis, sed in proxima potentia obtinendae qualitatibus constitutis, frustra ab Ecclesia Leodiensi exemplum petitur, aut consuetudinis usurpatio praetextitur: cum aliqui generalis privilegiorum huiusmodi concessio non porrigeretur ad casum specialiter notatum, l. Si servus communis de stipul. servor. l. Coheredi 41. §. qui patrem De vulgar. & pupil. l. Doli clausula 119. De verb. oblig.

Quia igitur in fundatione horum novem affectuum Canonatuum specialiter per Papam illorum fundatorem ordinatum est, ut illa non nisi graduatis conferri debeant, non potest dictae Ecclesiae Leodiensis generalis observatio de aptitudine ad gradum etiam non propinqua, sed remotissima transferri ad hos Canonatus sic specialiter qualificados, sed debet illorum electio regulari secundum conditionem temporis, quo electio celebratur, l. Plenum §. equitatis de usu & habit. ut qui tunc sic qualificatus existit, eligi possit; non etiam qui tunc nondum qualificatus est, etiam si paulo post qualificari possit.

D 3

Et

8. Et sanè tam confringuntur eligentes ad hujus requisitæ qualitatibus observationem, ut non sit in potestate Episcopi, multo minus eorum, qui illo inferiores sunt, primam beneficii fundationem alterare, aut contra illam vel aperte vel oblique dispendare, DD. in d. c. Cum accessissent, nec hoc efficere, ut presbytero, aut aliter qualitate personæ affectum beneficium, ei, qui tempore collationis seu provisionis talis non est, conferri aut de illo ei provideri possit, Felinus in d. c. Cum accessissent versio. Et per hoc dictum, Steph. Bertrand. consil. 329. Illud certissimum n. 2. vol. 4. Craver. consil. 63. Primum dubium n. 5. vol. 1. Ita quod contra formam fundationis facta electio seu collatio ipso jure sit nulla, Rochus de Curte tract. de iure patronat. in verb. pro eo quod dicitur, quest. 15. Craver. d. n. 5. potissimum quia hæc forma & lex per dictam bullam sit data & præscripta à Papa; à qua recedere aut illam dissolvere non potest quicumque illo est inferior, Clem. Ne Romani. De elect. l. Formam. C. De offic. præf. præf. c. Craver. consil. 170. Proponitur in facto n. 7. vol. 1.

Relinquitur ergo, quod cum præfatus D. Agidius tempore electionis fuerit omnino inidoneus, de eo facta nominatio, & subsecuta electio à scientibus illum talem esse, sit omnino nulla; etiam si à maiore parte Capituli dicatur esse facta, c. Perpetuo, de election. lib. 6. Rochus de Curte in d. tract. De iure patron. in verb. honorificum n. 19. Canonum in d. c. Cum in cunctis §. ult. n. 6. præsertim ex eo, quod sit facta in discordia, d. c. Dudum d. cap. Cum in cunctis §. clerici, bene de elect. Franc. Marus dec. 1037. part. 1. De qua dictorum eligentium inidoneæ qualitatibus in præfato Domino Agidio scientia, manifestè hic constat, ob conditionem & modum, quem hi eligentes suæ nominationi & electioni adiecerunt, si seu modo idem Agidius se idoneum & qualificatum faceret intra tempus per Canones præfixum iuxta præscriptum dicte Bullæ. Plurimum sanè in huiusmodi adiectione aberrantes: cum neque per Canones, neque per dictam Bullam, ullum tempus præscriptum sit, in quo seu intra quod electus post nominationem & electionem, requisitas qualitates sibi comparare possit; cum illas præexistentes, & ex anteriore, non sequente tempore requiratur: ita ut quod ex antecedente tempore requiritur, non sufficiat ex sequente supervenire.

Et sanè tantum abest, ut hæc dicti D. Agidij nominatio & electio sustineri ullo modo possit ex hac conditionali adiectione, ut etiam ex illa sola tota electio de ipsius persona subverti debeat. Est enim apertissimo jure constitutum, in c. 2. De elect. lib. 6. quod in electionibus, postulationibus, ac scrutinijs vota conditionalia, alternativa, vel incerta admitti non debeant, sed omnino reprobari & rejici, & sic haberi quasi non data; jure suffragiorum apud alios, qui purè nominaverunt seu elegerunt, residente, hoc est, ut rectè interpretatur Antonius de Butrio, in d. c. 2. in princ. potestate eligendi ad alios devoluta; ita quod ex conditionalibus votis electio non possit fortiri effectum. Non autem sic, quasi rejecta conditione tamquam nulliter adiecta, electio ipsa non reddatur nulla; & sic conditionaliter eligentium vota adnumerentur illorum votis, qui purè elegerunt, ut erroneè pu-

tat Guido Papæ, consil. 71. Pro decisione n. 6. cum verba constitutionis, in d. c. 2. aperta sint, quod adiecta conditione non tantum vitietur, sed etiam vitiet ipsam electionem de illo, qui ita sub conditione electus est, Gloss. Ioan. de nach. Gemman. Anchor. Phil. Francus in d. c. 2. Luc. Romanus consil. 483. Dubitatur primo. num. 10.

Cum igitur hi quatuor eligentes in scrutinio, qui dictum D. Agidium elegerunt, non purè cum elegerint seu nominaverint, sed sub hac verborum forma, dummodo intra terminum n. Canonis reddas se qualificatum; & sub eadem forma verborum ex hac nominatione per scrutantes facta sit electio & illius publicatio: certum & manifestum est, hanc ex his quatuor nominationibus factam electionem, omnimodò esse conditionalem. Nam dictio seu particula, Dummodo, conditionem potius, quam modum facit; quando refertur ad aliquam qualitatem requisitam in persona pro eius habilitate; quia habilitas necessario debet præcedere actum, c. fin. De translat. Episc. c. Quia diligentia de election. cap. Quod sedem de off. iudic. ord. 10. Andrea in c. Ex tuarum De auctor. & usufructu. Ut etiam generaliter dictio, dummodo, importat conditionem, quando mens loquentis talis est; ut est, quando constat cum aliquid prius velle impleri, quam dispositio ejus locum habeat, l. Cum nota C. De translat. Castrens. in l. Huiusmodi. in princ. Delegat. 1. Ut etiam propositum, in quo constat neminem horum quatuor eligentium fuisse, qui non sub conditione, & in eventum secuturæ qualificationis hunc D. Agidium elegerit; & qui aliter quam eà purificatà illius electionem ratam esse voluerit. Ita quod indubitatum sit, quod per hujus conditionis adiectionem hic actus electionis horum quatuor fuerit omnino ab initio nullus, d. c. 2. c. Actus legitimus De reg. iur. lib. 6.

Ex qua consideratione quoque efficitur, ut non possit sustineri electio dicti D. Agidij per hoc, quod nominatione omnium facta, ad interrogationem scrutatorum omnes eligentes, excepto Episcopo, dixerint se consentire quod eligentium minor numerus accedat majori, & quod sic ex tribus illis, qui elegerunt D. Nicolaum, duo videantur per hunc consensum à sua electione recessisse, & suum votum sic tacite in D. Agidium contulisse:

* nam & hujus generis votum velut conditionale, saltem ab initio omnino incertum est: quæ incertitudo perinde vitiat votum, ut adiecta conditio, d. c. 2. propter indicij incertitudinem, quæ adhiberi non debet in electionibus. Unde tradunt omnes, quod si inter plures eligentes unus dicat se eligere, in quem major pars consentit, non facere numerum inter eligentes: sic quod ipsi non possit prodessè proprium hoc votum, si illo connumerato, aliorum aliquot votis dici possit à majori parte electus, Anchor. in d. c. 2. n. 1. Everard. Præf. consil. 100. in princ. In quo certè conspicitur evidens scrutatorum, sive gratia, sive abusus, qui hanc interrogationem non fecerunt ab initio, cum omnia adhuc incerta erant; sed post omnium nominationem, quando ex illis scrutinium publicandum, & electio finalis facienda seu declaranda erat, & jam jam certè illis constabat dictum D. Agidium numero votorum superasse; ut sic aliorum accessione eadem D. Agidio jus indubitatum parerent.

Et

Et quamvis, his omnibus suffragijs semotis propter dictam incertitudinem, & electionem in forma & materia peccantem, solus Episcopi maneat electio, ideoque Dominus Nicolaus in omni eventum non possit dici electus à maiore parte Capituli, quocumque respectu, live in comparatione numeri minoris ad maiorem, live maioris respectu totius Capituli, c. *Ecclesia* 28. de elect. recte tamen, & quidem à toto Capitulo electus censeri debet, si ob id, quod quatuor, qui D. Agidius elegerunt, preterquam quod male & reprobato more vota sua conditionaliter, & sic nulliter contulerint, Panor. in d. §. *de iur. iur.* 6. vers. *vide credo*. scilicet quocumque in idoneum & indignum, hoc est, non habentem requisitam Doctoratus vel Licentiatore qualitatem, elegerint seu nominaverint, & per hoc non tantum nihil prefato D. Agidio prodesse possint, sed præterea de illa vice indignos receperint, & in illa electione ius voti & suffragij amiserint, c. *Cum in causis* 7. §. *clericis*. c. *Cum Vintoniensis* 25. de elect. præsertim quia post hanc suam nominationem in illa persisterint & publicationem in illa scrutatores fieri permiserint, & ex illa D. Agidius electus esse declaraverint c. *Perpetuo de elect.* lib. 6. Atque ita ius electionis Canonice refedit apud illos, qui hunc indignum non elegerunt, hoc est, apud præfatum Episcopum, & duos alios cum eo eligentes, qui in hanc indignitatem non impeerunt, quia quæ illi nominaverunt, præfatum videlicet D. Nicolaum, minimodò dignus & idoneus fuit. Et quamvis si non dolo saltem per abulum scrutatorum, à sua prima nominatione aliquo modo recesserint, consentiendo in illum, in quem major pars consentiret, non tamen per id sunt effecti inhabiles ad electionem: sed vel standum est eorum primæ nominationi, in qua nullum conspicitur vitium, vel si ratio habenda posterioris, non ad alium finem id faciendum est, quam ut propter incertitudinem, illorum quoque sequentia hæc vota reputentur nulla, & ob id nullum D. Nicolaum præstiterint impedimentum, c. *Non præstat* 54. de reg. iur. lib. 6. * Ita ut quia nullum vitium conspicitur in voto Reverendissimi Domini Episcopi, sed constans in eo illius perseveratio, ex illo, quamvis unico & solo, potior dici & sustineri debeat nominatio & electio D. Nicolai; eum etiam unus totius electio, nullo vitio laborans, sufficiat, si omnes alij eligentes indignum scilicet elegerint, Panor. in d. cap. *Cum Vintoniensis* n. 2. quasi totius Capituli potestate ad eundem Episcopum delecta seu relicta; non iure devolutionis, sed iure primario: quia Episcopus hanc electionem fecit non ut Episcopus, sed ut Canonicus, c. *Postulasti de concess. præb.* Cum alioqui potius ius semper stet ex ea parte pro qua stat Episcopus, l. *Ind. Romanus cons.* 366. Quatuor numquid n. 7.

Nec excusare debet dictos quatuor eligentes, aut ab eis hanc activam indignitatem seu privationem vocis & suffragij, in hac electione avertente, quod forte bona fide putaverant id ita sibi licere, & præfatum D. Agidium usquequaque non fuisse indignum, propter potentiam adipiscendæ requisitæ qualitatibus; nam hic error non est facti, sed iuris, cuius ignorantia nemo regulariter excusatur, l. *In omni*. iuris ignorantia de iur. & facti ignor. & maxime in electionibus, c. *Inimicitia* & ibi gloss. in Conf. Wamef. Tom. I.

V. *Ignorantiam de elect.* Barthol. Brixien. Venerat. q. 23. Cum igitur sic valide & utiliter facta sit nominatio de persona D. Nicolai, tamquam tunc bene qualificata, quæ etiam ex sola nominatione Episcopi potuit & debuit à scrutatoribus publicari sine ullo alio novo scrutinio ex hoc primo actu, ut recte tradit Panor. in c. *Congregato* n. 6. de elect. existimamus ex horum diligenti comparatione causam & electionem D. Nicolai per omnia potior, & nominationem seu electionem de persona D. Agidij ex omni parte nullam & inutilem.

De Electionibus.

SUMMARIUM.

Electio ad Decanatum.

1. Electus ad seculare officium quomodo cogi possit.
2. Electus ad dignitatem Ecclesiasticam, invitatus non cogitur electioni consentire.
3. Electus non cogitur electionis sue confirmationem petere, in quam semel consentit.
4. Electus an sua conscientia recusare possit electionem.

CONSILIUM XIX.

ALIA est ratio munerum civilium, ad quorum administrationem suscipiendam & peragendam quilibet electus per captionem pignorum, & alia iuris remedia cogi potest, tit. ff. de vacat. & excusat. muner. si non habet vel ex iure, vel ex privilegio immunitatem, vel aliam excusationis causam iure probatam; ideo quod temporalia, non perpetua sint: * 2 alia dignitatum & beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ qui suscipit, spirituale matrimonium cum ijs contrahit, c. *Cum inter Canonicos* 21. de elect. Ita ut quemadmodum ad carnale matrimonium nemo invitatus compellitur, l. *Non cogitur*, de ritu nuptiar. ita nec ad spirituale, Nic. Everardi in loco à matrim. carn. ad spirituale. Proinde ut libertas electionis est in eligentibus ad Præfaturam vacantem, ita quoque liber consensus in electo, qui per quamcumque viam iure probatam electus, præsentatà sibi electione, potestatem habet ad mensum usque deliberandi, an oblatam dignitatem acceptare velit, an potius illam recusare, c. *Quamvis de elect.* lib. 6. Ideoque in assumendo electo ad dignitatem, ad quam electus est, in conditione ponitur, dummodo electioni de se factæ consentiat, c. *Cum in iure peritus* 33. de elect. * Imò quod magis est, electus non cogitur invitatus ad administrationem seu petitionem confirmationis, etiam postquam semel electioni de se factæ consentit, quasi re adhuc integrâ, dissentienti seu renuntiandi iuri ex electione ac consensu quæsitio sit facultas, c. *Si electio de elect.* in 6. †

Quod ex eo manifestum sit, quod à iure Canonico constitutum sit, ius novæ electionis celebrandæ redire ad ipsum Capitulum, si electus recuset electionem, vel acceptatæ renuntiet, vel debito modo acceptatam non prosequitur petendo illius confirmationem, d. cap. *Si electio*. Vnde est quod iuris Canonici interpretes ad unum omnes in articulo quæstionis, an electus possit compelli ad consentiendum electioni de se factæ, ex sententia

D 4

Archidia-